

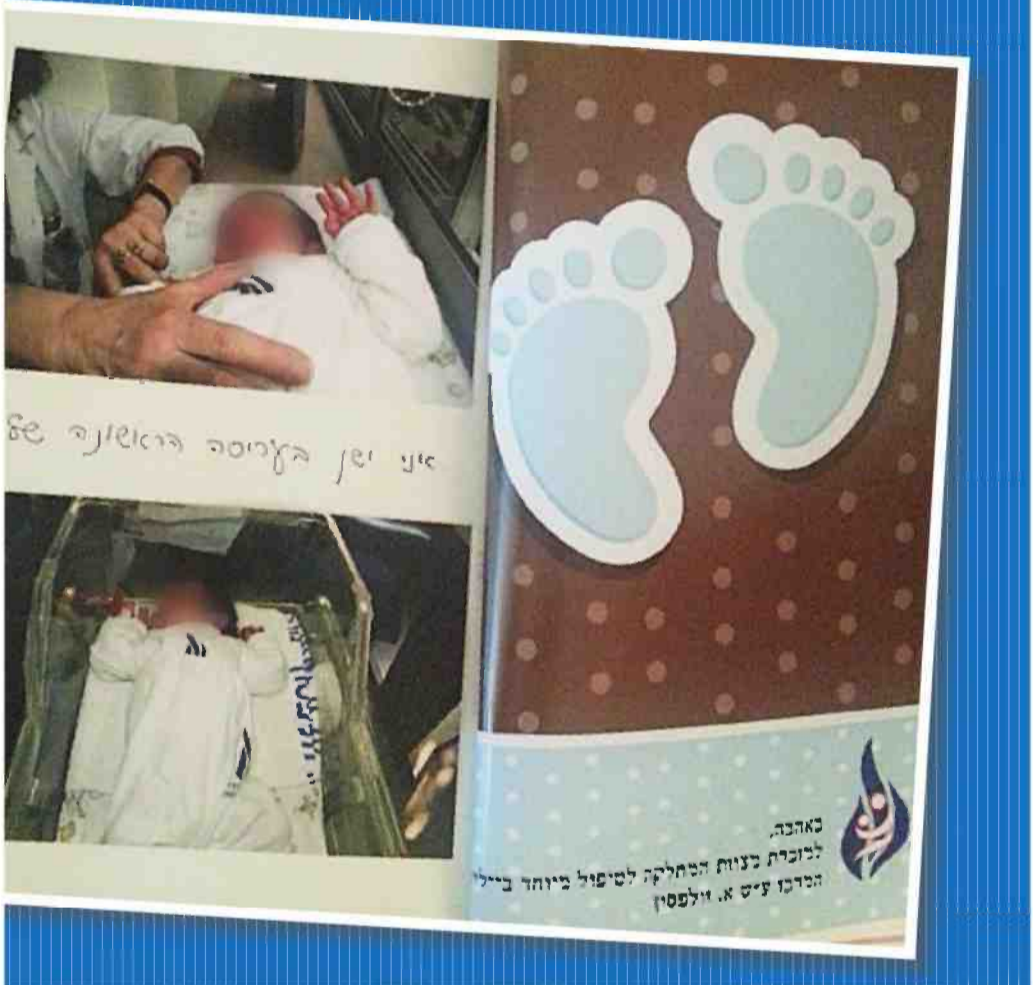
הילדים האלה נולדו לאף אחד. אין להם אבא ואמא שיחבקו ולא קרובי משפחה שיצלמו אותם עושים את צעדיהם הראשונים בעולם. זה רק הם, הרופאים והאחיות. אבל בזכות יוזמה מרגשת של בית החולים וולפסון, גם הם ישתחררו למשפחות המאמצות עם תמונות וכיתובים שיזכירו להם ביום מן הימים שגם אותם אהבו, חיבקו ותיעדו

אתי אברמוב

נכנסים לתמונה

את השבועות הראשונים לחייו יעביר התינוק שננטש על ידי אמו בדרום בבית החולים. לבדו. כמותו יש עוד עשרות בשנה, שאין להם אפילו זיכרון מצולם אחד מילדותם כי אין מי שיתעד. אבל בזכות יוזמה מרגשת בבית החולים וולפסון, גם הקטנטנים שננטשים או שהוריהם מוותרים עליהם עם לידתם יוצאים לביתם החדש עם אלבום חיים

עכשיו. אז מביאים את העריסה לחדר שלי או למ' סדרון ואני מצלם. או שאני קורא לאחת האחיות: תחזיקו אותו או אותה. וכיום שהילד נפרד מאיתנו אנחנו מצלמים, וזה סוף סדרת הצילומים".

דרושים צלמים

רעיון האלבום פורסם לראשונה לפני כשנתיים על ידי ירון קלנר, כתב "ידיעות אחרונות". בעקבות היריעה הוצף ד"ר קהלת בהמוני מתנדבים שרצו לחבק את התינוקות, לקחת אותם הביתה לשבת ולתרום להם צעצועים ובגדים. ד"ר קהלת החזיר את כולם אל רעיון האלבום וגיבש מכל הפונים צוות ייעודי: גרפיקאית שעיצבה את האלבום, בעל בית דפוס שהרפיס את התמונות ואפילו אדם שת"רם כמאה אלבומים. לשמחת בית החולים, ברובם עדיין לא נעשה שימוש. בתחילה הייתה גם צלמת, אך לאחר שזו פרשה ומכיוון שלו עצמו אין לרוב זמן לצלם בעצמו, ישמח ד"ר קהלת למתנדבים – צלם או צלמת מקצועיים שיהיו נכונים לקריאה ויצלמו את התינוקות באופן אמנותי יותר. מתחת לכל תמונה כותבת וידברג כמה מילים. "אני מבקשת מהאחיות ומהמתנדבות ומכל מי שטיפל בתינוק או בתינוקות לספר לי עליהם", היא מסבירה, "כי מלבד הצילומים, גם המילים הן בעיניי מתנה שאנחנו נותנים להם. ברכת הדרך לילד שגורלו לא שפר עליו כמו יתר הילדים".

החולים בהיעדר אב או אם. "את רואה במחלקה את ההתרגשות של הורים טריים, את המשפחות שמגיעות לבקר, את אינספור הצילומים", היא אומרת, "ומולם את הילדים האלה. בחלק גדול מהמקרים אף אחד לא בא לראות אותם ואין להם קרובי משפחה שיתרגשו, ישלפו את המצלמה ויתעדו למענם. הם אף פעם לא יוכלו לדעת איך הם נראו כשהיו קטנים. מפגש עם אמא מכורה שוויתרה על בנה העלה לי את הרעיון לצלם את התינוק שלה במקומה". סדרת הצילומים שהפיקה וידברג לאותו תינוק מילאה אותה בסיפוק עצום, שאחריה החליטה לקחת על עצמה לערוך לכל ילד שהוריו לא רוצים בו אלבום תמונות קטן, עם מספר מילים, כדי שביום מן הימים יהיה לו תיעוד של השבועות הראשונים לחייו, בדיוק כמו לילד רגיל. ליוזמה הצטרף בהתלהבות מנהל המחלקה, ד"ר דוד קה"ל, שגם גידב את המצלמה האישית שלו. עד היום הופקו אלבומים גדולים כאלה לתינוקות ששהו במחלקה בחודשים הראשונים לחייהם. שלושתם נולדו לאמהות מכורות לסמים והיו זקוקים לגמילה, ולכן נשארו במחלקה זמן רב יותר. אחרים שוהים במחלקה רק שבועות ספורים, וגם הם יוצאים עם אלבומים צנועים. התמונות, כפי שרואות עיניכם, נטולות פוזה, פשוטות, ישירות עד כאב, תחת אור קר של פלורוסנט. התינוקות לבושים בכגרי בית החולים ולא בחליפות ורודות או כחולות. "לפעמים", מספר ד"ר קהלת, "צילה באה ואומרת לי: 'צלם, צלם

תחשבו לרגע על הילד שלכם. על החיוך שלו, על הריח, על עיניו הבורקות כשהוא רואה אתכם כשהוא פוקח עיניים. היזכרו כמה שמחתם כשהוא נולד, איך ניסיתם לזהות למי הוא דומה יותר, כמה חיבתם ונישקתם אותו, ובעיקר – תיעדתם את החיוך, המבט, הזחילה והצעד הראשונים. כשהם יגדלו קצת, הם יוכלו לחזור לאלבומים ולהביט בעצמם, לראות איך גדלו וללמוד מה עבר עליהם בשבועות, בחודשים ובשנים הראשונים לחייהם. אבל יש ילדים שילדותם נמ' חקת, שגם אם ירצו – לא יוכלו לדעת איך נראו הימים ההם. בדיוק כמו התינוק שננטש בשבוע שעבר על ידי אמו בדרום, שכמותו יש עוד כמה שננטשים בכל שנה. או אותם 40-50 ילדים שהוריהם חותמים עליהם ויתור בשנייה שהם נולדים. או עשרות התינוקות שנלקחים מבתיים בצו בית משפט, כדי להציל אותם מהורים מסוכנים. צילה וידברג, עובדת סוציאלית במחלקת ילדים בוולפסון, פגשה לא מעט הורים כמונו, אבל היא בעיקר זוכרת את המקרים האחרים: התינוק השברירי שהגיע אליה היישר מפח הזבל שבו ננטש, או התינוקת היפהפייה שנולדה מכורה לסמים ונאלצה להעביר את החודשים הראשונים לחייה בטיפולי גמילה ובכהייה בתקרת בית

שניים מהאלבומים שהופקו לאחרונה בבית החולים לתינוקות הנוטשים | צילומים: באדיבות בית חולים וולפסון

בהחלטתו אני שואלת אם הוא רוצה לתת לילד שם או להשאיר לו איזה חפץ או תמונה. הייתה אמה שהשאירה תכשיט".

בוולפסון לא תמיד יודעים מה קורה עם האלי בומים אחרי שהילדים עוזבים, ולעיתים חוששים אנשי הצוות שהם עוזבים לשווא. "כשצילה באה אליי, היו לי חששות שהאלבום לא יגיע ליעדו, לא בגלל שהאנשים רעים אלא בגלל שזה מסוכן לוגיסטית", אומר ד"ר קהלת. "אולי באמצעות הכתבה יעודרו הכנת אלבומים כאלה על ידי מור סדות רפואה נוספים, ויערך דיון בנושא בשירות למען הילד".

במשרד הרווחה כבר הרימו את הכפפה ומקדימים את הרעיון בברכה. שם מרגיעים כי התמונות הולכות עם הילד למשפחה שמגדלת אותו כדי שיהיה רצף. הרי ילד מגיע למשפחה אומנה אחרי כמה חודשים בבית החולים, וגם הוריו החדשים לא יודעים איך עברו עברה עליו תקופת ילדותו המוקדמת. בהמשך, מקווים גם ברווחה, יצטרפו עוד בתי חולים מיוזמתם לפרויקט. מקווים, משום שאין כל דרך לחייב אותם.

"זה תלוי מי הצוות שנמצא בבית החולים, מה המורעות שלו וההבנה לנושא", אומרת חנה בן ארי, מנהלת השירות למען הילד במחוז תל-אביב והמ

צילה וידברג: "התרגשות של הורים טריים, הביקורים, הצילומים. ומולם את הילדים האלה. אך אחד לא בא לראות אותם ואין להם קרובי משפחה שיתרגשו, ישלפו את המצלמה ויתעדו"

רכו. "אנחנו בהחלט מעבירים לצוותים מסר שזה רעיון חיובי ובאמת קיבלנו במשך השנים אלבומי תינוקות מבתי חולים נוספים כמו לים, שיבא בתל השומר ולניאדו. התינוקות שהו שם מספר שבועות והאחיות שנקשרו אליהם החליטו על דעת עצמן לעשות להם אלבום. אני יודעת שהיה גם תינוק שהגיע מבית חולים בנהריה עם אלבום".

ילדים מאומצים, היא מעידה, מאוד רוצים למלא את החורים השחורים שיש להם בחיים. "לא תמיד אפשר לדעת כל פרט, אבל אם יש תמונה זה שופך אור – איך הייתי בן כמה ימים, איך נראיתי כתינוק, וגם ממלא את החלל ומבטא אהבה לילד שטיפלנו בו ועתה משחררים אותו ונותנים לו את ברכת הדרך", מוסיפה בן ארי. "אני מכירה סיפור על ילד בבית חולים לניאדו שכל כך אהבו אותו, עד שצילמו והשאירו את תמונותיו על הקיר גם אחרי שעזב. כעבור 22 שנה הוא פתח את תיק האימוץ, שמע על ימיו הראשונים והגיע לבית החולים כדי לפגוש את הצוות. הוא אפילו מצא חלק מתמונותיו תלויות על הקיר ומאוד התרגש. סיפורים כאלה מחממים את הלב".

אמנם רק תינוקות ספורים ננטשים בכל שנה, אבל וידברג מסיימת בפנייה לאמהות כמו זו שהי פקירה את בנה מיד עם לידתו, ומתחננת: "תבואו לחדר הלידה ותוותרו על הילד. למה להשאיר אותו במצב כזה כשהוא יכול למוח? אפשר לחתום ויתור באופן מסודר, זה חוקי לגמרי, וכך גם לא תסתכנו פלילית וגם תצילו את חי ילדיכם ותאפשרו לו לפחות לגדול עם משפחה שתאמץ ותאהב אותו".

ד"ר דוד קהלת: "אלה ילדים שאני בודק עשרות פעמים, וביום בהיר אחד הם נעלמים. זה מאוד קשה. זה ילד שאני מגדל כמה חודשים, מבלה איתו יותר שעות מאשר עם נכדיי, ופתאום הוא נעלם"

דה, התקרבה אליהם מאוד אחרי שהפכה בשנה האחרונה לסבתא בעצמה. "לי הסבתאות הוסיפה", היא אומרת. "אני רואה הורים שכל כך משקיעים בבריקות ובכלל, ואילו אותם ילדים שננטשו מתי חילים את החיים במינוס רציני, עם הורה שלא רק שלא דאג להם, אלא הויק. הסבתאות גרמה לי להיות עוד יותר רגישה לילדים הללו. עם רצון לעשות בשבילם עוד יותר".

עבור וידברג וד"ר קהלת, כל ילד שננטש הוא עוד חץ בלב. "ילד זה לא רולטה רוסית. יצליח – יצליח, לא יצליח – נזרוק ונעשה חדש", הוא אומר. וידברג מוסיפה: "כשהורה מוותר על ילד אני נכנסת איתו לתהליך של עבודה ואם הוא נשאר

במקצוע. לכן אני לא מסתכל על זוויות צילום. בשבילי מדובר בילד שעומד לעזוב וקשה לי להפוך אותו לאובייקט צילומי. אני יודע שאנחנו לא משקיעים בצילום. אבל אנחנו חושבים על עצם התמונה. זה מה שחשוב, ולא הערך האמנותי. אנחנו משקיעים בעיקר בבריאות שלו".

גם וידברג עוברת תהליך כואב של פרידה מכל אחד מהילדים הללו כשהוא עוזב למשפחה שמאמצת אותו, "אבל אז אני מאחלת ומקווה בשבילי שפרק ב' יהיה מוצלח יותר. שיהיו לו חיים טובים, שאלוהים ישמור עליו", היא אומרת. "קשה להיפרד, אבל עצוב לי ובמקביל גם שמח שאותו ילד סיים את פרק הטיפול הרפואי שלו. קשה להיפרד מילד חמוד שבדיוק מתחיל לחייך, או מילדה יפהפיה שכבר חייכה. בכל זאת, אחרי חודשים מזהים את האנשים, מחייכים, מושיטים יד. את נקשרת לילדים האלו. אני לא בוכה כי זה משמח שהם הולכים מפה. הם נולדים בחסר גדול לעומת האחרים ואני רוצה לפצות. מאידך, אני מבינה שאני לא יכולה לעזור להם. מלבד הטיפול הרגשי והאלבום הזה, אין לי עוד מה לתת להם".

שלא יאבד

וידברג, כמו ד"ר קהלת, סוגרת 22 שנה בבית החולים וולפסון. בשנה האחרונה היא הפכה מעורבת סוציאלית לאחראית המערך הסוציאלי בכל בית החולים, מה שהקטין את המגע הישיר שלה עם התינוקות. דווקא מבחינה אישית, היא מעיי

"אני ישן בעריסה הראשונה שלי", "אני יפויף אמיתי", "בחוף חורף אמיתי אבל לי חם ונעים", "האחיות מספרות שיש לי עיניים ירוקות ושאני תינוק רגוע, חמוד במיוחד ונינוח, אוהב לישון ולאכול". "דיברנו איתה והיא גירגרה", כתבה לתינוקת אחרת, "חייכנו אליה והיא חייכה בחזרה". "היא נהנית מכל רגע שנמצאים בחברתה". וידברג מנסה לתאר לילד את המזג שלו, את ההתנהגות והדברים הקטנים שעשה בימיו הראשונים. "שיידע משהו על עצמו", היא אומרת. "שיידע שאהבו אותו, ששיחקו איתו, כי הקונוט ציה של ילד נטוש היא נוראית. כאילו 'אף אחד לא רצה אותי, לא האכיל אותי או התייחס אליי', ופתאום הוא יגלה מהאלבום שחיבקו אותו, האכילו אותו בקפידה ושימשהו חשב שהוא היה יפה. אנחנו רוצים שהוא יידע שהתייחסו אליו. אנחנו מאפשרים לו להבין שהוא לא נזרק".

ד"ר קהלת מעדיף להימנע מלכתוב בעצמו. "אני רגשן מטבעי", הוא מפתיע, "וקשה לי לכתוב במצבים כאלו. תחשבי שאלו ילדים שאני בודק אותם עשרות פעמים וביום בהיר אחד הם נעלמים. זה מאוד קשה לי. זה כמו ילד שלי, שאני מגדל כמה חודשים, מבלה איתו יותר שעות מאשר עם נכדיי, ופתאום הוא נעלם. לא קל לי כשאני מצלם אני מנותק וכך קל לי יותר".

כאב לשניים וסב לשלושה, אתה הולך הביתה עם המחשבות? "אני אף פעם לא יכול להשתחרר ממה שקורה במחלקה. מי שאין לו חמלה לא יכול להיות

